

QUICK SCAN DPO
TANKSTATIONS GEMEENTE WESTLAND
Project 2161026 d.d. 27-10-2016
i.o.v. Rho Adviseurs BV

Uitgevoerd door:
Yvonne W.G. Schutrup
Bureau Star Line - Middelharnis

Bureau Star Line
Polderlaan 33
3241 SK Middelharnis
Tel.: 0187-487706
E-mail: info@bureau-starline.nl
Internet: www.bureau-starline.nl
KvK Rotterdam 28067373

1. Inleiding

In opdracht van Rho Adviseurs BV is door Bureau Star Line een beknopte analyse uitgevoerd naar de marktbehoefte tankstations binnen de gemeente Westland.

2. Aanbod: tankstations Gemeente Westland

In de markt voor motorbrandstoffen binnen de gemeente Westland, zijn de volgende tankstations waargenomen:

Tankstations	Adres	Plaats	Ligging	Opstelplaatsen	
				PKW*	LKW*
<u>Maasdijk:</u>					
1. Shell	Coldenhovelaan 5	Maasdijk	Afrit A20	11	4
2. Total	Lange Kruisweg 48	Maasdijk	dorp	7	
3. IDS	Honderdland 101	Maasdijk	bedr. Terrein	0	4
<u>De Lier:</u>					
4. Pin&Go	Lierweg 107	De Lier	dorp dw**	4	
5. TankService	Hoogweg 15 ^e	De Lier	bedr. Terrein	1	
6. TruckEasy (DCB)	De Honderd Margen	De Lier	bedr. Terrein	0	1
7. Autofood	J. van der Houtweg 8	De Lier	bedr. Terrein	6	
8. Texaco	Kijkerweg 30	De Lier	bedr. Terrein	1	
<u>Wateringen</u>					
9. Shell	Wippolderlaan 1 (N211)	Wateringen	N211	10	
10. BP De Zweth	Wippolderlaan 2 (N211)	Wateringen	N211	8	2
11. Texaco	Oosteinde 70b	Wateringen	dorp	6	
<u>Naaldwijk</u>					
12. Argos	Kruisbroekweg 3	Naaldwijk	dorp dw**	3	
13. BP Express	Secr. Verhoeffweg 21	Naaldwijk	dorp dw**	5	
<u>Honselerdijk</u>					
14. Total	Middelbroekweg 59	Honselerdijk	N466	4	
15. BP Bloemenveiling	Middelbroekweg 35	Honselerdijk	bedr. Terrein	3	4
16. Tango	Hofstraat 73A	Honselerdijk	dorp	4	
<u>Poeldijk</u>					
17. Argos	Jan Barendselaan 188	Poeldijk	dorp	6	
18. Autofood	Arckelweg 6	Poeldijk	bedr. Terrein	4	3
<u>'s-Gravenzande</u>					
19. Texaco	Naaldwijkseweg 255a	's-Gravenzande	N467	6	
20. Tango	Woutersweg 10	's-Gravenzande	bedr. Terrein	4	
21. Esso	Kon. Julianaweg 142	's-Gravenzande	dorp dw**	3	
22. Tinq	Noordlandseweg 59	's-Gravenzande	N211	4	
<u>Monster</u>					
23. Argos	Emmastraat 103	Monster	N211-dorp	4	
24. Argos	Rijnweg 359	Monster	dorp	4	
<u>Kwintsheul</u>					
25. BP	Heulweg 118	Kwintsheul	dorp	6	

*Aantal opstelplaatsen voor hoofdzakelijk personenwagens (PKW) en uitsluitend voor vrachtverkeer (LKW)
**dw = doorgaande weg binnen dorpskern
Blauw = bemand / rood = onbemand

Tabel 1 Overzicht tankstations gemeente Westland

Doorzetclaim motorbrandstoffen (aanbod) verzorgingsgebied Westland

Teneinde de doorzetclaim (aanbod) motorbrandstoffen voor de gemeente Westland te bepalen is gebruik gemaakt van de Toolbox 'benzinemarkt' van het Ministerie van Economische Zaken. De Toolbox is in 2003 door het Ministerie van Economische Zaken opgesteld en daarna regelmatig geüpdatet en is bedoeld om belanghebbenden op de benzinemarkt (overheden, ondernemers) inzicht te geven in aspecten van het benzinebeleid. Op basis van landelijk onderzoek zijn in de Toolbox kengetallen vastgesteld, die regelmatig worden geactualiseerd en aangevuld. De gemiddelde doorzet per opstelplaats voor een bepaald type tankstation is grotendeels gebaseerd op cijfers uit de Toolbox 'benzinemarkt' van het Ministerie van Economische Zaken.

Een Distributief Planologisch onderzoek (DPO) is juridisch en beleidsmatig gezien geen noodzakelijk onderzoek voor een goede ruimtelijke onderbouwing voor de vestiging van een tankstation, echter om de economische uitvoerbaarheid van een plan te beoordelen wordt in de praktijk doorgaans wel een DPO uitgevoerd. Hiervoor wordt door overheden veelal de Toolbox die het ministerie van Economische Zaken beschikbaar heeft gesteld geraadpleegd. Via de Toolbox wordt de gemiddelde omzet van verschillende categorieën tankstations weergegeven. Omdat de cijfers van de Toolbox gebaseerd zijn op landelijke gemiddelden, worden deze in de DPO's van Bureau Star Line vertaald naar de lokale situatie en aangepast waar nodig, teneinde een zo reëel mogelijk beeld van de onderzochte markt te verkrijgen. Bureau Star Line baseert haar cijfers op ruim 20 jaar praktijkervaring in de Retail branche voor motorbrandstoffen en feitelijke lokale markt cijfers.

Binnen de gemeente Westland zijn thans 25 verkooppunten voor motorbrandstoffen gevestigd. Dat is inclusief de truckdiesel stations. De gemiddelde doorzet per tankstation varieert per type tankstation. De grotere, goed uitgeruste tangent tankstations in steden of stedelijke agglomeraties behalen een doorgaans hogere doorzet dan de kleinere wijk- en buurtstations. Deze laatste groep moet het vooral van persoonlijke service en/of prijs en lokaliteit hebben. Ook is de gemiddelde doorzet aan drukke, doorgaande wegen (meestal N-wegen en rijkswegen) doorgaans hoger dan in wijken en/of op minder zichtbare locaties. Daarbij dient opgemerkt te worden dat ook de onbemande tanklocaties met doorgaans een scherpe prijsstelling aan de pomp, een relatief hogere gemiddelde doorzet per pomp hebben, mits de locatie qua prijsbeleid en bereikbaarheid voldoende onderscheidend is binnen het marktgebied.

Qua ligging vallen binnen de gemeente Westland met name de volgende type tankstations te onderscheiden:

- Ligging (aan doorgaande weg) in kernen met vooral dorps karakter (hoofdzakelijk gericht op personenwagens en kleine bedrijfswagens);
- Ligging aan doorgaande lokale verbindingswegen (n-wegen) buiten bebouwde kom;
- Ligging op bedrijventerreinen (variërend van lokaal tot bovenregionaal, hoofdzakelijk gericht op bedrijfswagenpark incl. trucks)

Verder is een duidelijk onderscheid aanwezig tussen bemand (15 locaties) en onbemand (10 locaties). Beiden zijn goed verspreid aanwezig.

Binnen de bebouwde kom varieert de gemiddelde doorzet per pomp grofweg van 300.000 liter per opstelplaats op een dorps- of wijkstation tot 600.000 liter per opstelplaats bij een groot tangent tankstation of een onbemand tankstation (mits voldoende prijsconcurrerend). In algemene zin zijn dorps- of wijkstations gelegen in de wijk of langs wijkontsluitingswegen met een relatief lage verkeersintensiteit en binnen dorpskernen. Tangent stations liggen vooral aan doorgaande wegen met minimaal 10.000 tot 15.000 motorvoertuigen per etmaal, waarbij grote tangent stations vooral in stedelijke gebieden gelegen zijn (ad 10 en 11 N211 bij Wateringen en Shell nabij A20 Maasdijk) en de kleinere tangent stations in kleinere kernen als Naaldwijk, Poeldijk, Honselerdijk etc.

Binnen het onderzochte marktgebied zijn bijna alle tankstations gerekend tot de dorps- en wijkstations of langs een verbindende/ontsluitende weg tussen wijken, met een gemiddelde doorzet van circa 300.000 liter (bemand) tot 400.000 liter (onbemand, mits hogere kortingen of bemand doorgaande weg) per opstelplaats per jaar. Gelet op de ligging en omvang van Shell (ad 9), BP (ad 10) en Shell (ad 11) zijn deze locaties gerekend tot tangent tankstations met een gemiddelde doorzet per opstelplaats van 600.000 liter (stedelijk karakter of ligging nabij rijksweg).

De locaties met aparte opstelplaatsen voor truckdiesel dienen heel anders benaderd te worden omdat deze locaties beschikken over high speed pompen. In dit onderzoek wordt gerekend met een gemiddelde afzet van 1,5 tot 2 miljoen liter per opstelplaats, afhankelijk van de ligging (voor de A-locaties wordt met 2 miljoen liter gerekend). Het is echter zeer lastig te bepalen welk aandeel daarvan ook daadwerkelijk afkomstig is van vrachtwagens binnen de gemeente Westland en welk aandeel van daarbuiten. Westland is een belangrijke economische mainport dat relatief veel nationaal en internationaal (vracht)verkeer van buiten Westland aantrekt. Daar komt bij dat de truckdieselmarkt hoofdzakelijk bestaat uit zogenaamde 'gestuurde' liters waarbij prijs, merk en bereikbaarheid essentieel en doorslaggevend zijn voor de trucker. De economische mainports en grensgebieden in Nederland hebben dan ook over het algemeen een fors hoger aandeel truckdieselpompen dan de andere gemeenten. Binnen Westland is dat zeker ook aan de orde. ER mag dan ook vanuit gegaan worden dat het merendeel van de getankte truckdiesel liters in Westland afkomstig is van buiten Westland.

Tabel 2 geeft een overzicht van de gemiddelde doorzet van de tanklocaties in het onderzochte marktgebied, berekend op basis van de gemiddelde doorzet motorbrandstoffen per opstelplaats per tanklocatie zoals hierboven omschreven. Let wel, het gaat hier dus niet om daadwerkelijke doorzetcijfers, maar om de doorzet die op basis van landelijke kengetallen behaald zou kunnen worden. De daadwerkelijk gerealiseerde doorzet kan en zal in de praktijk hiervan afwijken. De ervaring leert echter dat het daadwerkelijk minder aantal liters bij de ene marktpartij wordt gecompenseerd door het hoger aantal liters bij de andere marktpartij, hetzij binnen het verzorgingsgebied, hetzij binnen de regio. Dit heeft alles met marktwerking te maken, zoals prijskortingen, spaarsystemen en vooral ook persoonlijke service en merkkracht.

Gemiddelde doorzet motorbrandstoffen per tankstation anno 2016

Tankstation	Gemiddelde doorzet opstelplaats	Aantal opstelplaatsen	Bruto volume claim personenwagens	Bruto volume claim vrachtwagens
<u>Maasdijk:</u>				
1. Shell	600.000	11	6.600.000	4 8.000.000
2. Total	300.000	7	2.100.000	
3. IDS	nvt	0	0	4 6.000.000
<u>De Lier:</u>				
4. Pin&Go	400.000	4	1.600.000	
5. TankService	400.000	1	400.000	
6. TruckEasy	nvt	0	0	1 1.500.000
7. Autofood	400.000	6	2.400.000	
8. Texaco	300.000	1	300.000	
<u>Wateringen</u>				
9. Shell	600.000	10	6.000.000	
10. BP De Zweth	600.000	8	4.800.000	2 4.000.000
11. Texaco	300.000	6	1.800.000	
<u>Naaldwijk</u>				
12. Argos	400.000	3	1.200.000	
13. BP Express	400.000	5	2.000.000	
<u>Honselerdijk</u>				
14. Total	400.000	4	1.600.000	
15. BP	400.000	3	1.200.000	4 8.000.000
16. Tango	400.000	4	1.600.000	
<u>Poeldijk</u>				
17. Argos	300.000	6	1.800.000	
18. Autofood	400.000	4	1.600.000	3 4.500.000
<u>'s-Gravenzande</u>				
19. Texaco	400.000	6	2.400.000	
20. Tango	400.000	4	1.600.000	
21. Esso	400.000	3	1.200.000	
22. Tinq	400.000	4	1.600.000	
<u>Monster</u>				
23. Argos	300.000	4	1.200.000	
24. Argos	400.000	4	1.600.000	
<u>Kwintsheul</u>				
25. BP	300.000	6	1.800.000	
Totaal verzorgingsgebied			48.400.000 liter	ca. 32 miljoen liter
<u>Gemiddelde doorzet opstelplaats</u>		= gemiddeld verkocht aantal liters motorbrandstof per opstelplaats		
<u>Effectief aantal opstelplaatsen</u>		= feitelijk aantal opstelplaatsen dat op het tankstation in gebruik is		
<u>Bruto volumeclaim tanklocatie</u>		= bruto aanwezige volumecapaciteit dat tankstations in verzorgingsgebied bieden (= bruto aanbod 2016)		

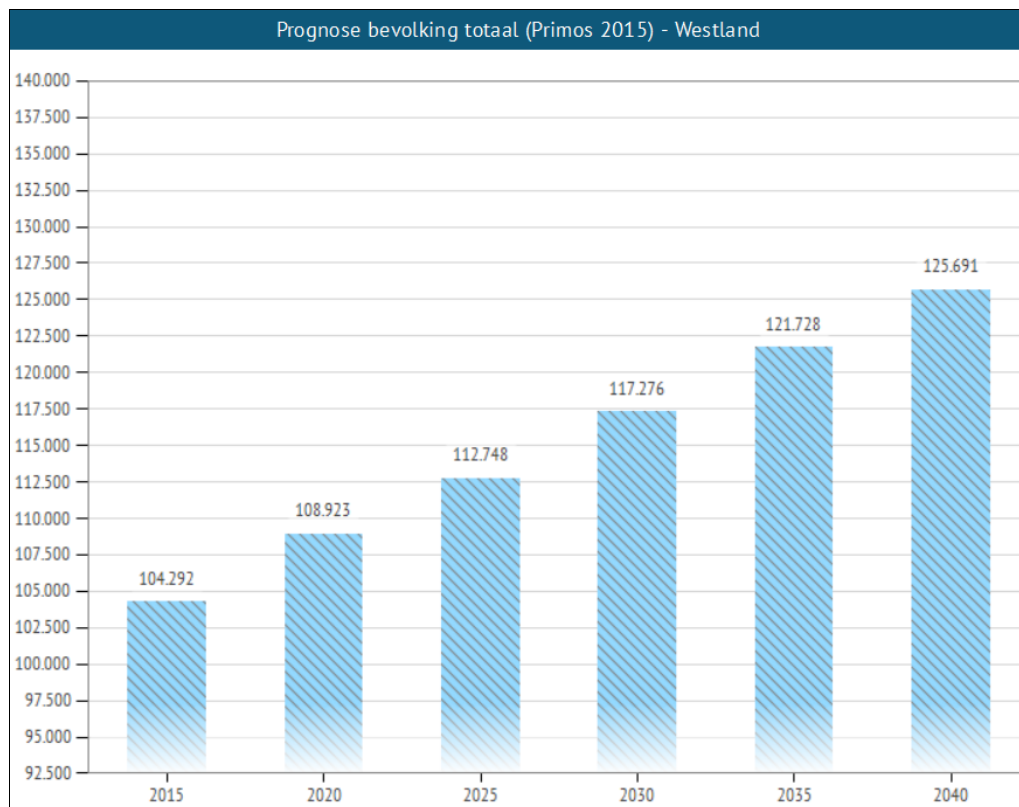
Tabel 2 Gemiddelde doorzet motorbrandstoffen aanbodzijde Westland anno 2016

liters per jaar

3 Volumepotentieelberekening vraagzijde verzorgingsgebied

De gemeente Westland ligt in de streek het Westland en telt volgens het CBS per 1 januari 2016 in totaal 104.960 inwoners en 44.092 particuliere huishoudens. Dat komt neer op gemiddeld 2,38 inwoners per huishouden. Per 1 januari 2016 stonden binnen de gemeente Westland 51.539 personenwagens geregistreerd, ofwel gemiddeld 1,17 personenwagens per huishouden. Verder telde de gemeente op 1 januari 2016 in totaal 11.074 geregistreerde bedrijfsmotorvoertuigen, waarvan 7.963 bestelauto's (72%) en 1.135 vrachtauto's (10,2%).

De tabellen 3 en 4 laten de groeiverwachtingen voor Westland van Primos tot het jaar 2040 zien.

Tabel 3 Prognoses bevolking gemeente Westland 2015-2040 Bron: Primos / databank gemeente Westland

	2020	2025	2030	2035	2040
Inwoners [aantal per 1 januari]					
Prognose huishoudens totaal (Primo...	47.108	49.531	51.984	54.128	55.973

Tabel 4 Prognoses huishoudens gemeente Westland 2015-2040 Bron: Primos / databank gemeente Westland

Uitgaande van gemiddeld 1,17 personenwagens per huishouden, zou het aantal personenwagens binnen de gemeente Westland doorgroeien naar 55.116 wagens in 2020, 57.951 wagens in 2025, 60.821 wagens in 2030, 63.330 wagens in 2035 en 65.488 wagens in 2040.

Er zijn voor zover bekend geen prognoses bekend van het aantal bedrijfswagens, echter ook in deze categorie mag – gelet op de ontwikkelingen – een flinke groei verwacht worden.

Tabel 5 geeft een overzicht van het volumepotentieel motorbrandstoffen voor personenwagens en bedrijfswagens en per productsoort weer voor de gemeente Westland anno 2016 (huidige markt) inclusief de groeiemarkt tot 2040 (uitsluitend personenwagens omdat de groei in bedrijfswagens niet bekend is). Gelet op de hoge verkeersaantrekkende werking van de economische regio Westland is er in de berekeningen vanuit gegaan dat de gebruikelijke afvloeiing aan liters motorbrandstoffen (gemiddeld zo'n 30 tot 40%) evenredig gecompenseerd wordt door toevloeiing van liters motorbrandstof van buitenaf (naar verwachting met name truckdieselvolume).

Brandstofsoort	Volumepotentieel motorbrandstoffen 2016 - 2040			
	2016	2020	2030	2040
Benzines	36.546.631	41.093.421	43.128.556	46.437.955
Diesel pers.wagens	5.279.271	5.936.068	6.230.050	6.708.102
LPG ***	1.685.412	1.895.095	1.988.949	2.141.568
	----- +	----- +	----- +	----- +
Totaal pers.wagens	43.511.314	48.924.584	51.347.555	55.287.625
Diesel bestelwagens**	13.753.844	13.753.844	13.753.844	13.753.844
Truckdiesel**	22.700.000	22.700.000	22.700.000	22.700.000
	----- +	----- +	----- +	----- +
Totaal bedrijfswagens**	36.453.844	36.453.844	36.453.844	36.453.844
Bruto volumepotentie*	79.965.158	85.378.428	87.801.399	91.741.469

*bruto volumepotentie = de totaal aanwezige vraag naar motorbrandstoffen op basis van aantal geregistreerde motorvoertuigen binnen gemeente Westland exclusief toe- en afvloeiing
**bij gebrek aan groeicijfers aantal bedrijfswagens, is het aantal van 2016 ook voor 2020 t/m 2040 gehanteerd. Wel mag verwacht worden dat dit aandeel ook verder toe zal nemen gelet op de groeiverwachtingen
***Lpg is doorberekend op basis van de huidige verdeling echter naar verwachting zal deze brandstof verder afnemen ten gunste van de reguliere en/of nieuwe motorbrandstoffen. Daar zijn echter nog geen cijfers van beschikbaar.

Tabel 5 Volumepotentieel motorbrandstoffen gemeente Westland 2016 - 2040

Wanneer de bevolkingscijfers inclusief het aantal personenwagens en bedrijfswagens (diesel) worden doorberekend naar het volumepotentieel motorbrandstoffen voor personen- en bedrijfswagens in de gemeente Westland anno 2016 (huidige markt), komt Bureau Star Line uit op een bruto aanwezig volumepotentieel van bijna 80 miljoen liter op jaarbasis met een groei naar bijna 91,8 miljoen liter tot 2040. Uitsluitend voor de particuliere huishoudens bedraagt het bruto aanwezige volumepotentieel binnen Westland in 2016 ca. 43,5 miljoen liter motorbrandstof per jaar met een groei naar 55,3 miljoen liter in 2040.

De herkomst van de cijfers die gehanteerd zijn voor de berekening van het volumepotentieel, zijn:

- 'Binnenlandse doorzet motorbrandstoffen', bron: Bovag en CBS. Hoewel het verbruik voor iedere auto verschillend is, waardoor deze variabele moeilijk in te schatten is, kan op basis van doorzetcijfers en verdeling van het wagenpark bij benadering en op basis van gemiddelden een inschatting van het gemiddelde verbruik per type wagen gemaakt worden.
- 'Gemiddeld jaarkilometrage', bron Bovag en CBS. In de onderverdeling van het personenwagenpark naar benzine-, diesel- en LPG-wagens is per categorie gerekend met het gemiddeld aantal gereden kilometers per jaar.
- Verdeling motorbrandstoffen consumentenmarkt, bron: Bovag en CBS. Doordat het verbruik van benzine-wagens anders is dan het verbruik van diesel- en LPG-wagens, is het van belang deze verdeling toe te passen in de volumepotentieelberekening.
- Per gemeente zijn bij het CBS statistieken bekend over onder meer het aantal inwoners, huishoudens, gemiddeld aantal personen per huishouden en aantal geregistreerde personen- en bedrijfswagens. Op basis van deze gegevens kan een nauwkeurige berekening van het verzorgingsgebied gemaakt worden;
- Toolbox 'benzinemarkt' van het Ministerie van Economische Zaken t.b.v. de gemiddelde doorzet per tankstation en toe- en afvloeipercentages.

4. Confrontatie vraag en aanbod in motorbrandstoffen & conclusies

Door het vergelijken van de vraag naar motorbrandstoffen (hoofdstuk 3) met het aanbod in motorbrandstoffen (hoofdstuk 2) is de marktpotentie voor de markt van motorbrandstoffen binnen de gemeente Westland te bepalen. Uit de marktpotentie valt op te maken in hoeverre er in kwantitatieve zin ruimte is voor de vestiging van al dan geen nieuw verkooppunt voor motorbrandstof.

Het bruto aanwezige volume potentieel motorbrandstoffen (vraag, tabel 5) binnen het onderzochte verzorgingsgebied van de onderzoekslocatie bedraagt in 2016 (huidige markt) in totaal ca. 43,5 miljoen liter op jaarbasis voor de personenwagenmarkt en ca. bijna 36,4 miljoen liter (diesel) voor de bedrijfswagenmarkt, waarvan ca 22,7 miljoen liter truckdieselvolume. Het bruto aanbod (tabel 2) aan volumecapaciteit op de aanwezige tankstations in het onderzochte verzorgingsgebied bedraagt in 2016 in totaal ca. 48,4 miljoen liter op jaarbasis voor de personenwagen- en deels bedrijfswagenmarkt en ca. 32 miljoen liter Truckdieselvolume.

Tabel 6a geeft de resultaten van de marktconfrontatie tussen de bruto vraag en het bruto aanbod in de totale markt van motorbrandstoffen binnen de gemeente Westland weer.

Marktconfrontatie bruto vraag en aanbod motorbrandstoffen totaal Westland

Jaar:	2016	2020	2030	2040
Bruto volume potentieel (vraag, tabel 5)	79.965.158	85.378.428	87.801.399	91.741.469
Bruto volume claim* (aanbod, tabel 2)	80.400.000	80.400.000	80.400.000	80.400.000
	-----	-----	-----	-----
Bruto Vraagoverschot	- 434.842	4.978.428	7.401.399	11.341.469

*48,4 miljoen liter personenwagenmarkt/ deel (kleinere) bedrijfswagens + 32 miljoen truckdiesel

Tabel 6a Marktconfrontatie bruto vraag en aanbod in motorbrandstoffen Westland totaal in liters per jaar, periode 2016 - 2040

Tabel 6b geeft de resultaten van de marktconfrontatie tussen de bruto vraag en het bruto aanbod in de markt van motorbrandstoffen voor personenwagens en deels bedrijfswagens (dus exclusief Truckdiesel) binnen de gemeente Westland weer.

Marktconfrontatie bruto vraag en aanbod motorbrandstoffen excl. Truckdiesel Westland

Jaar:	2016	2020	2030	2040
Bruto volume potentieel* (vraag, tabel 5)	57.265.516	62.678.428	65.101.399	69.041.469
Bruto volume claim* (aanbod, tabel 2)	48.400.000	48.400.000	48.400.000	48.400.000
	-----	-----	-----	-----
Bruto Vraagoverschot	8.865.516	14.278.428	16.701.399	20.641.469

*Bruto volume potentieel – volume potentieel truck diesel

Tabel 6b Marktconfrontatie bruto vraag en aanbod in motorbrandstoffen Westland exclusief truckdiesel in liters per jaar, periode 2016 - 2040

Op basis van de bovenstaande berekeningen kan geconcludeerd worden dat er binnen de huidige markt van de gemeente Westland sprake is van een vraagoverschot van ca. 8,9 miljoen liter (excl. Truckdiesel) op jaarbasis voor de personenwagenmarkt en kleine bedrijfswagenmarkt (tabel 6b). Tot 2020 loopt dat vraagoverschot op naar bijna 14,3 miljoen liter en daarna verder richting de 16,7 miljoen liter in 2030 en 20,6 miljoen liter in 2040 miljoen (op basis van het huidige aanbod in de totale markt). Daar liggen dan ook goede mogelijkheden voor uitbreiding van het aantal tankstations.

De markt voor Truck diesel daarentegen valt echter niet te bepalen op basis van gemeentegrenzen. Voor het eigen vrachtwagenpark binnen de gemeente Westland zijn voldoende tanklocaties aanwezig. Echter dit betreft slechts een beperkt deel van het totaal aantal liters dat op de truckdiesel locaties getankt wordt. Het feit al dat er meerdere grote(re) truckdiesel locaties binnen het Westland aanwezig zijn, is al een bewijs dat de vraag naar truckdiesel ter plaatse enorm is. Het Westland is zowel een begin- als een eindbestemming voor vele nationale en internationale transportroutes; een plek dus waar getankt wordt. De omvang van de vraag is dan ook bijna niet te meten, juist omdat de truckdiesel sector zeer complex en volledig anders tankgedrag vertoont dan de reguliere tankstations voor personen en lokaal bedrijvenverkeer. Gelet op de verwachte groei en uitbreidingsbehoefte c.q. -plannen binnen de gemeente, zoals verwoord in de Ladders voor zowel Honderland als Elsenbos, is het reëel om die groei gepaard te laten gaan met uitbreiding van het voorzieningenniveau die nodig is om die groei op te vangen.

Tot slot nog enkele aandachtspunten:

Er dient rekening gehouden te worden met het feit dat al enige jaren sprake is van een autonome krimp van de algemene vraag naar motorbrandstoffen door:

- structurele lagere economische groei dan in het verleden, hoewel de markt inmiddels weer behoorlijk aantrekt;
- een toenemend zuiniger voertuigpark (zowel personenauto's als bestel- en vrachtwagens);
- toenemende rol van alternatieve brandstoffen (CNG en LNG) en de opkomst van elektrische aandrijftechnieken (hybriden & Full Electric plug-in en brandstofcel-waterstof). Het aandeel daarvan in de totale motorbrandstoffenmarkt is thans echter nog marginaal en in dit onderzoek daarom buiten beschouwing gelaten;
- veranderingen in de mobiliteitsbehoefte van de consument (invloed van 'het Nieuwe Werken').

In kwalitatief opzicht lijkt het er op dat met name voor de duurzame behoeften voor de langere termijn nog nauwelijks voorzieningen op de tankstations zijn getroffen, maar daar is door Bureau Star Line niet in detail op ingegaan. Mogelijk liggen hier ook nog unieke kansen, niet in de laatste plaats voor de transportsector.

BRONVERMELDING

- CBS Statline 2016: gemeente Westland
- "Tankstations in cijfers", editie 13-14, door Bovag BBT 2015;
- Primos prognoses aantal huishoudens Westland:
https://westland.incijfers.nl/jive?cat_open_code=c6704;
- Primos prognoses aantal inwoners Westland:
https://westland.incijfers.nl/jive?cat_open_code=c6704;
- Toolbox 'benzinemarkt' van Ministerie van Economische Zaken